

Cílem práce bylo popsat a vysvětlit rozdíly mezi českými a romskými dětmi v oblasti kognitivní modifikovatelnosti a zamyslet se nad postavením maticových úloh mezi inteligenčními testy. Za tímto účelem byl vybrán pretestový a retestový soubor matic ze souborů Ravenových progresivních matic a byly vytvořeny tři soubory učebních matic. Potvrdilo se, že principy progresivních matic jsou učitelné, že tedy výsledky v maticových úlohách nejsou odrazem pouze biologických faktorů, ale jsou ovlivněny prostředím, ve kterém dítě vyrůstá. Proto nelze matice považovat za nástroj, který je zcela nezávislý na kultuře. V obou testových souborech (v pretestu i v retestu) byly výsledky českých dětí statisticky významně lepší než výsledky romských dětí (v retestu však byly rozdíly na hranici statistické významnosti). Míra zlepšení byla naopak vyšší u romských dětí. Díky učební fázi se tedy výsledky romských a českých dětí přiblížily. Horší výsledky romských dětí tedy nelze připisovat kognitivní nedostačivosti, ale spíše obecně méně podnětnému sociokulturnímu prostředí, se kterým souvisí absence zprostředkovaného učení a jehož důsledkem je fakt, že romské děti méně realizují potenciál zóny nejbližšího vývoje.

Rozdíly mezi českými a romskými dětmi byly sledovány rovněž v učební fázi, která byla podrobena kvalitativní analýze. Jednotlivé výroky byly kategorizovány na základě míry dopomoci, kterou bylo třeba dětem poskytnout. Ve většině skupin úloh se opět ukázalo, že zlepšení romských dětí mezi jednotlivými částmi učební fáze bylo vyšší, než zlepšení českých dětí.